

Владислав Бурка

курсант 3 курсу факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування Національної поліції України
Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Нормативно-правове регулювання участі України в операціях щодо забезпечення миру та безпеки за підтримки НАТО*

В сучасному глобалізованому світі співробітництво між державами, особливо в контексті безпеки, набуває особливого значення. Україна, враховуючи загрози зовнішній безпеці, розглядає участь у міжнародних операціях як один із основних механізмів для зміцнення своєї обороноздатності та співпраці з міжнародними союзниками, зокрема з НАТО. У сучасних умовах Україна відчуває нагальну потребу в отриманні повноправного членства в НАТО. Вступ до Альянсу сприятиме проведенню внутрішніх політичних і соціально-економічних реформ у багатьох сферах суспільного життя, гармонізації національного законодавства з правовими нормами та демократичними принципами країн НАТО, прискорить розвиток і реформування Збройних Сил України відповідно до міжнародних стандартів, а також забезпечить ефективний демократичний контроль над оборонним і безпековим сектором держави [1, с. 64].

Тісна співпраця між Україною та НАТО має важливе значення для міжнародного статусу нашої країни. В її рамках Україна отримує консультації з широкого спектру питань, включаючи військове співробітництво, озброєння, реформування сектору безпеки і оборони, організацію миротворчих операцій та забезпечення безпеки, планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру, а також співпрацю в галузях науки, екології та громадської дипломатії.

Спеціальним міжнародним документом, що регулює участь України в миротворчих операціях, є Хартія про консультації та співробітництво між Україною і НАТО. Вона визначає, що участь України в таких операціях, зокрема миротворчих, здійснюється на основі мандату Ради Безпеки ООН або під егідою ОБСЄ. У випадках залучення Об'єднаних загальновійськових тактичних сил (ОЗТС) рішення про участь України на початковому етапі приймається Північноатлантичною Радою для кожної операції окремо [2].

Враховуючи функції ООН і ОБСЄ, співпраця між Україною та НАТО охоплює питання, що є спільним інтересом, зокрема політичні та безпекові аспекти, розвиток євроатлантичної безпеки і стабільності, включаючи захист України. Це також стосується запобігання конфліктам, управління ризиками, підтримки миру, врегулювання конфліктів та гуманітарних операцій.

Закон України "Про участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки" від 23 квітня 1999 року № 613-XIV визначає умови, за яких Україна може брати участь у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки. Він встановлює, що участь України є можливою лише на основі рішення Президента України, яке повинно бути затверджене Верховною Радою України у випадках, передбачених Конституцією та

* Наукова керівниця – *Марина Войтюк*, викладачка кафедри теорії та історії держави та права, конституційного права та прав людини Дніпровського державного університету внутрішніх справ

законами України, а також згідно з порядком, встановленим цим Законом. Україна бере участь в операціях, що організуються Організацією Об'єднаних Націй, тільки якщо рішення про їх проведення було прийнято Радою Безпеки ООН [3].

Активна участь українських військовослужбовців у міжнародних миротворчих операціях суттєво сприяє розвитку цього напрямку в Збройних Силах України, а також забезпечує набуття досвіду у реагуванні та протидії різним викликам і кризовим ситуаціям, які загрожують національній безпеці. Це, в свою чергу, формує позитивний міжнародний імідж України та зміцнює захист національних інтересів держави.

Нормативно-правове регулювання участі України в операціях щодо забезпечення миру та безпеки за підтримки НАТО охоплює кілька ключових аспектів, які дозволяють Україні виконувати свої міжнародні зобов'язання та взаємодіяти з Альянсом. По-перше, основу законодавчого регулювання складають Конституція України, закони про міжнародні угоди, а також законодавство, що регулює питання оборони і безпеки. Зокрема, Закон України "Про оборону України" [4] і Закон України "Про Службу зовнішньої розвідки" [5] визначають основні принципи участі в міжнародних миротворчих операціях. По – друге, в Україні розроблені кілька стратегічних документів, які регламентують співпрацю з НАТО. Серед них Стратегія національної безпеки та Воєнна доктрина України, які містять положення про євроатлантичну інтеграцію та участь в операціях з підтримки миру. По – третє, Україна бере участь у міжнародних договорах і угодах щодо забезпечення миру і безпеки, таких як угоди з НАТО про співпрацю. Вони врегульовують питання, пов'язані з участю українських військових у операціях НАТО, такими як навчання, обмін інформацією та співпраця в різних сферах. Також слід додати, що Україні надано План дій щодо членства в НАТО, який визначає чіткі цілі та завдання для покращення військової готовності та сумісності з НАТО. Це включає участь у навчаннях, міжвідомчих заходах та операціях, орієнтованих на підтримання стабільності.

Отже, участь України в миротворчих операціях відповідає національним інтересам і сприяє підтримці її статусу важливого гравця на міжнародній арені. Це дозволяє здобувати цінний практичний досвід та активно залучатися до формування регіональних систем безпеки. Також це ще раз підтверджує, що наша країна дотримується міжнародних принципів, спрямованих на стримування будь-яких загроз миру з боку інших держав чи організацій. Нормативно-правове регулювання участі України в міжнародних операціях із забезпечення миру та безпеки, що проводяться під егідою НАТО, є ключовим елементом інтеграційних процесів України в європейську та євроатлантичну спільноту. Це регулювання сприяє зміцненню національної безпеки, підвищенню обороноздатності, а також реалізації зовнішньої політики України, орієнтованої на партнерство з НАТО та іншими міжнародними організаціями. Правове забезпечення даної участі охоплює міжнародні договори, законодавство України про оборону та безпеку, а також механізми взаємодії з Альянсом, що дозволяє Україні ефективно виконувати свої зобов'язання перед міжнародною спільнотою.

Література

1. АННЮК, Дмитро; КРАВЧУК, Роман. Перспективи членства України в НАТО крізь призму російсько-української війни. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ»*, 2023, May 26, 2023; Boston, USA: 64-66.
2. Хартія «Про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору» від 09.07.1997 року №994_002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002#Text (дата звернення: 19.09.2024)
3. Закон України “Про участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки” від 23 квітня 1999 року № 613-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/613-14#Text> (дата звернення: 19.09.2024)
4. Закон України «Про оборону України» від 06.12.1991 р. №1932-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> (дата звернення: 19.09.2024)
5. Закон України "Про Службу зовнішньої розвідки" від 01.12.2005 р. №3160-IV/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-15#Text> (дата звернення: 19.09.2024)

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**